

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гавришук С. В.

Протокол № 2 від 16.10. 2019 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

підготовки бакалавра

спеціальності 016 Спеціальна освіта

освітньої програми Корекційна психопедагогіка та логопедія

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 016 «Спеціальна освіта», за освітньою програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія». – 2019. – 20 с.

Розробник: Кузава І. Б. – доктор педагогічних наук, професор

Рецензент: Лякішева А.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Програма навчальної дисципліни перезатверджена на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

протокол 1 від 11 вересня 2019 р.

Завідувач кафедри: _____ (Кузава І.Б.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

протокол № 1 від 18.09. 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету педагогічної освіти та соціальної роботи _____ (Антонюк В.З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 6	01 Освіта	нормативна
	016 Спеціальна освіта	
Модулів 3	Спеціальна освіта	Рік підготовки: 1
Змістових модулів 2		Семестр: 2
ІНДЗ: є		Лекції 38 год.
Загальна кількість годин 180		Практичні (семінари) 30год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): аудиторних – 4 самостійної роботи – 0,5 індивідуальної роботи – 0,5	Бакалавр	Самостійна робота 100 год.
		Консультації 12 год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Навчальна програма з нормативної дисципліни «Основи інклюзивної освіти» є нормативним документом Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» денної форми навчання. Робочу навчальну програму укладено з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Вступ до спеціальності», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Мета вивчення курсу:

- засвоєння філософських, нормативно-правових та організаційних основ інклюзивної освіти дітей дошкільного та молодшого шкільного віку;
- формування систематизованих наукових уявлень про сутність, основні завдання, напрями соціально-педагогічної роботи з вихованцями, які потребують корекції психофізичного розвитку, у закладах з інклюзивним навчанням;
- особливості організації, проблеми і перспективи проектування корекційно-розвивального середовища для цих дітей;
- формування загальнокультурних та професійних компетенцій майбутніх корекційних педагогів, необхідних для ефективної діяльності в якості організаторів та виконавців програм інклюзивного навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку;
- здійснення особистісно-мотиваційної, когнітивної та практичної підготовки майбутніх бакалаврів спеціальної освіти до реалізації інклюзивної моделі освіти в Україні.

Завдання вивчення курсу:

- на основі аналізу провідних концептуально-методологічних підходів сформулювати і систематизувати наукові уявлення студентів про загальні тенденції розвитку інклюзивної освіти у світі та в Україні;
- сформулювати практичні навички і уміння визначати зміст, методи і оптимальні структурно-організаційні форми здійснення професійної діяльності майбутніх корекційних педагогів закладах з інклюзивним навчанням;
- сформулювати у студентів уявлення про побудову стратегій взаємодії з батьками вихованців з порушеннями психофізичного розвитку та спеціалістами, а також щодо професійно важливих властивостей особистості педагога;
- виробити навички командної роботи при навчанні та вихованні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, які потребують корекції психофізичного розвитку.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Соціально-особистісні:

- здатність вивчати об'єкти і процеси з точки зору соціоекономічних та культурно-історичних умов їх виникнення;
- здатність вибудовувати соціальну взаємодію на принципах толерантності;
- здатність до самовдосконалення та саморозвитку на основі рефлексії своєї діяльності;
- здатність розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно осіб з порушеннями психофізичного розвитку;
- розуміння необхідності та дотримання норм здорового способу життя.

Загальнонаукові:

- володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості дитини з порушеннями психофізичного розвитку;
- здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору;
- здатність використовувати інноваційні технології в практичній діяльності;

Інструментальні:

- володіння практичними способами пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, мережевих технологій, баз даних і знань;
- володіння дослідницькими навичками щодо вивчення актуальних проблем розвитку інклюзивної освіти в сучасному світі;

Професійні:

- володіння уявлення про категорії осіб з порушеннями психофізичного розвитку, які є суб'єктами інклюзивної освіти, розуміння значення комплексного підходу у наданні корекційних освітніх послуг в інклюзивному середовищі;
- володіння сучасними уявленнями про зміст, принципи організації, особливості навчально-методичного забезпечення та механізми практичної роботи з особами, які мають порушення психофізичного розвитку, в загальноосвітніх навчальних закладах з інклюзивною формою навчання;
- володіння уявленнями про досвід інклюзивної освіти в Україні;
- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ

ділового спілкування, навички роботи в команді;

– здатність розуміти високу соціальну значущість професії, відповідально і якісно виконувати професійні завдання, дотримуючись принципів професійної етики;

– здатність брати участь у міждисциплінарній та міжвідомчій взаємодії спеціалістів у вирішенні професійних завдань у галузі психолого-педагогічної діяльності з метою розробки і впровадження індивідуальної програми розвитку дитини в освітньому закладі з інклюзивною формою навчання;

– здатність організовувати міжособистісні контакти, спілкування дітей з порушеннями психофізичного розвитку та їх ровесників у процесі внутрішньої інтеграції, спільну діяльність дітей та дорослих, спільну та індивідуальну діяльність дітей відповідно до вікових норм їх розвитку;

– володіння сучасними технологіями проектування і організації наукового дослідження у своїй професійній діяльності на основі комплексного підходу до вирішення проблем професійної діяльності;

Спеціалізовано-професійні:

– здатність використовувати професійно-профільовані знання під час організації роботи мультидисциплінарної команди в освітньому закладі з інклюзивною формою навчання;

– здатність використовувати професійно-профільовані знання у процесі організації та виконання програм інклюзивного навчання дітей з тяжкими порушеннями мовлення;

– здатність організовувати та здійснювати навчальну, корекційну, розвивальну та виховну роботу з особами, які мають порушення психофізичного розвитку з урахуванням структури порушення, вікових та індивідуальних особливостей осіб, вимог освітніх стандартів, програм навчання та виховання в умовах інклюзивної освіти;

– здатність застосовувати професійно-профільовані знання з освітнього менеджменту в управлінській діяльності навчального закладу з інклюзивним навчанням.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Теоретико-методологічні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти.
2. Сучасна практика організації інклюзивної освіти в Україні.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	У тому числі					
		Лек.	Практ. (семін.)	Лаб.	Конс.	Сам. Роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти дітей дошкільного віку							
Тема 1. Загальні питання інклюзивної освіти Концептуальні засади процесу інклюзії загальної та спеціальної освіти. Загальна характеристика моделей інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку. Діти, що потребують корекції психофізичного розвитку, як суб'єкти інклюзивної освіти. Вплив інклюзивної освіти на розвиток та соціалізацію вихованців, які потребують корекції психофізичного розвитку.	17	4	2	-	1	10	
Тема 2. Законодавче, нормативно-правове та методичне забезпечення інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку Аналіз міжнародного законодавства у галузі інклюзивної освіти. Нормативно-правова база щодо організації інклюзивної освіти у закладах загальної освіти України.	17	4	2	-	1	10	
Тема 3. Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці Загальна характеристика зарубіжних науково-практичних підходів щодо інклюзивної освіти вихованців, які потребують корекції психофізичного розвитку. Аналіз досвіду країн Північної Америки, Європи та пострадянського простору щодо	17	4	2	-	1	10	

розвитку інклюзивної освіти дітей , які потребують корекції психофізичного розвитку.							
Разом за змістовим модулем 1	51	12	6	-	3	30	
Змістовий модуль 2. Сучасна практика організації інклюзивної освіти в Україні							
Тема 4. Умови організації інклюзивної освіти та їх вплив на корекцію психофізичного розвитку дитини Дошкілля як початкова ланка впровадження інклюзивної освіти. Аналіз сучасних шляхів впровадження інклюзивної освіти у вітчизняній системі початкової школи. Створення в закладі загальної освіти адаптованого корекційно-розвивального середовища, що забезпечує повноцінне включення та особистісну самореалізацію дітей з психофізичними порушеннями. Особливості медико-психолого-педагогічного супроводу дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку. Специфіка моніторингу індивідуальних досягнень вихованців із психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання. Підготовка педагогічних кадрів для реалізації інклюзивної освіти.	17	4	2	-	1	10	
Тема 5. Особливості організації корекційно-розвивального середовища, його зміст, структура і роль у формуванні особистості вихованців, які потребують корекції психофізичного розвитку. Поняття про освітнє, корекційне та інклюзивне середовище. Роль корекційно-розвивального середовища у формуванні особистості дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку. Зміст, структура і роль корекційно-розвивального середовища у формуванні особистості дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Основні компоненти	15	2	2	-	1	10	

інклюзивного середовища: безбар'єрне фізичне і психічне середовище, нормативно-правове, фінансове та програмно-методичне забезпечення освітнього процесу; спеціальні умови навчання і виховання, які необхідні для повноцінного фізичного, психічного, естетичного та соціального розвитку, організаційні, кадрові та культурно-інформаційні ресурси навчально-виховного закладу, його науково-дослідницький і духовно-моральний потенціал; моніторингово-консультативний та корекційно-розвивальний компоненти.							
Тема 6. Роль батьків у інклюзивному процесі. Партнерство між родиною і закладом загальної освіти як необхідна передумова успішної інклюзії. Права батьків. Комунікація з батьками, налагодження стосунків. Погляди батьків на освіту. Приклади справжньої та змістовної праці з батьками.	19	4	4	-	1	10	
Тема 7. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Корекційно-розвивальна робота та її значення при навчанні дитини з особливим потребами. Співробітництво з колегами: вихователями, психологами, логопедами, адміністрацією навчального закладу, асистентами вихователів та ін. Розуміння роботи та ролі інших фахівців, а також місця вихователя у динамічній системі. Комунікація з іншими фахівцями та командний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами.	20	4	4	-	2	10	
Тема 8. Оцінювання навчальних досягнень дошкільників із особливостями	19	4	4	-	1	10	

<p>психофізичного розвитку. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів. Складання індивідуального навчального плану. Модифікація та адаптація курикулуму.</p>							
<p>ТЕМА 9. Організація професійної діяльності спеціального педагога в умовах інклюзивного навчання. Співробітництво та основні принципи командного підходу. Місце корекційного педагога у структурі професійного співробітництва в інклюзивному навчальному закладі. Професійне співробітництво як одна з основних умов ефективного інклюзивного навчання і виховання дітей з психофізичними порушеннями. Науково-методичне забезпечення інклюзивної освіти в практиці роботи ЗЗСО. Професійна готовність спеціального педагога до інклюзивної освіти. Професійне співробітництво як сучасна тенденція організації освітнього процесу. Психолого-педагогічні особливості професійного співробітництва. Організація професійного співробітництва в інклюзивному дитячому садку. Організація діяльності міждисциплінарної команди фахівців. Специфіка співробітництва різних фахівців в інклюзивному ЗО. Місце спеціального педагога у структурі професійного співробітництва .</p>		4	4	-	1	10	
<p>Тема 10. Корекційно-педагогічний супровід дітей з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзивного процесу в закладі загальної середньої освіти. Значення корекційно-педагогічного супроводу дітей, які мають особливі потреби, в інклюзивних ЗДО та ЗЗСО. Завдання і зміст корекційно-</p>	20	4	4	-	2	10	

педагогічного супроводу в умовах інклюзивного навчання. Алгоритм діяльності спеціального педагога в дошкільному і загальноосвітньому навчальному закладі з інклюзивним навчанням. Створення сприятливого навчально-розвивального інклюзивного середовища. Модель корекційно-педагогічної діяльності спеціального педагога в освітньому просторі дошкільного і загальноосвітнього навчального закладів з інклюзивним навчанням.							
Разом за змістовим модулем 2	129	26	24	-	9	70	
Усього годин	180	38	30	-	12	100	

5.

6.

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ №з/п	Тема	Кількість годин
1.	Загальні питання інклюзивної освіти. Концептуальні засади процесу інклюзії в умовах загальної та спеціальної освіти. Загальна характеристика моделей інклюзивної освіти вихованців, які потребують корекції психофізичного розвитку. Діти, що потребують корекції психофізичного розвитку, як суб'єкти інклюзивної освіти. Вплив інклюзивної освіти на розвиток та соціалізацію вихованців, які потребують корекції психофізичного розвитку.	2
2.	Законодавче та нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку . Аналіз міжнародного законодавства у галузі інклюзивної освіти дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Нормативно-правова база щодо організації інклюзивної освіти у навчально-виховних закладах України.	2
3.	Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці. Загальна характеристика зарубіжних науково-практичних підходів щодо інклюзивної освіти вихованців, які потребують корекції психофізичного розвитку. Аналіз досвіду країн Північної Америки, Європи та пострадянського простору щодо розвитку інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку.	2
4.	Умови організації інклюзивної освіти та їх вплив на корекцію психофізичного розвитку дитини. Дошкілля як початкова ланка впровадження інклюзивної освіти. Аналіз сучасних шляхів впровадження інклюзивної освіти у вітчизняній системі початкової освіти. Створення в закладі	2

	загальної середньої освіти адаптованого корекційно-розвивального середовища, що забезпечує повноцінне включення та особистісну самореалізацію дітей з психофізичними порушеннями. Особливості медико-психолого-педагогічного супроводу дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку. Специфіка моніторингу індивідуальних досягнень вихованців із психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання. Підготовка педагогічних кадрів для реалізації інклюзивної освіти.	
5.	Особливості організації корекційно-розвивального середовища, його зміст, структура і роль у формуванні особистості дитини, які потребують корекції психофізичного розвитку. Поняття про освітнє, корекційне та інклюзивне середовище. Роль корекційно-розвивального середовища у формуванні особистості учнів, які потребують корекції психофізичного розвитку. Зміст, структура і роль корекційно-розвивального середовища у формуванні особистості дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Основні компоненти інклюзивного середовища: безбар'єрне фізичне і психічне середовище, нормативно-правове, фінансове та програмно-методичне забезпечення освітнього процесу; спеціальні умови навчання і виховання, які необхідні для повноцінного фізичного, психічного, естетичного та соціального розвитку, організаційні, кадрові та культурно-інформаційні ресурси навчально-виховного закладу, його науково-дослідницький і духовно-моральний потенціал; моніторингово-консультативний та корекційно-розвивальний компоненти.	2
6.	Роль батьків у інклюзивному процесі. Партнерство між родиною і закладом загальної середньої освіти як необхідна передумова успішної інклюзії. Права батьків. Комунікація з батьками, налагодження стосунків. Погляди батьків на освіту. Приклади справжньої та змістовної праці з батьками.	4
7.	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Корекційно-розвивальна робота та її значення при навчанні дитини з особливими потребами. Співробітництво з колегами: вихователями, психологами, логопедами, адміністрацією навчального закладу, асистентами вихователів та ін. Розуміння роботи та ролі інших фахівців, а також місця вихователя у динамічній системі. Комунікація з іншими фахівцями та командний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами.	4
8.	Оцінювання навчальних досягнень вихованців із особливостями психофізичного розвитку. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів. Складання індивідуального навчального плану. Модифікація та адаптація курикулуму.	4
9.	Співробітництво та основні принципи командного підходу. Місце спеціального педагога у структурі професійного співробітництва в інклюзивному навчальному закладі Професійне співробітництво як одна з основних умов ефективного інклюзивного навчання і виховання дітей з психофізичними порушеннями. Науково-методичне забезпечення інклюзивної освіти в практиці роботи ЗДО. Професійна готовність спеціальних педагогів до інклюзивної освіти. Професійне співробітництво як	4

	сучасна тенденція організації освітнього процесу. Психолого-педагогічні особливості професійного співробітництва. Організація професійного співробітництва в інклюзивному дитячому садку. Організація діяльності міждисциплінарної команди фахівців. Специфіка співробітництва різних фахівців в інклюзивному ЗДО Місце корекційного педагога у структурі професійного співробітництва .	
10.	Корекційно-педагогічний супровід дітей з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзивного процесу в ЗДО. Значення корекційно-педагогічного супроводу дітей, які мають особливі потреби, в інклюзивних дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладах. Завдання і зміст корекційно-педагогічного супроводу в умовах інклюзивного навчання. Алгоритм діяльності вихователя в дошкільному і загальноосвітньому навчальному закладі з інклюзивним навчанням. Створення сприятливого навчально-розвивального інклюзивного середовища. Модель корекційно-педагогічної діяльності вихователя в освітньому просторі дошкільного і загальноосвітнього навчального закладів з інклюзивним навчанням.	4
	Разом	30

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Загальні питання інклюзивної освіти. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття: <i>Законспекуйте статтю В.І.Бондаря та В.М.Синьова «Освіта дітей з особливостями психофізичного розвитку в Європі, Росії та Україні: порівняльний аналіз».</i> (Бондар В.І., Синьов В.М., Тищенко В.В. Освіта дітей з особливостями психофізичного розвитку в Європі, Росії та Україні: порівняльний аналіз // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. І.Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2012. – С. 15-22.)	10
2.	Законодавче та нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття. 3) Складіть орієнтовну індивідуальну програму розвитку дитини з порушенням психофізичного розвитку (вік і нозологія дитини на вибір студента).	10
3.	Історія розвитку інклюзивної освіти у психолого-педагогічній науці. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття.	10
4.	Умови організації інклюзивної освіти та їх вплив на корекцію психофізичного розвитку дітей.	10

	1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття.																	
5.	<p>Особливості організації корекційно-розвивального середовища, його зміст, структура і роль у формуванні особистості дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку.</p> <p>1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття. 3) Продовжіть складання таблиці: «Компонентна критеріально-рівнева характеристика інклюзивного середовища».</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>№ з/п</th> <th>Компоненти інклюзивного середовища</th> <th>Критерії розвитку</th> <th>Рівні доступності</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Безбар'єрне фізичне і психічне середовище</td> <td>Збільшення в освітньому закладі частки дітей із різним рівнем психофізичного розвитку</td> <td>Фізичний</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	№ з/п	Компоненти інклюзивного середовища	Критерії розвитку	Рівні доступності	1.	Безбар'єрне фізичне і психічне середовище	Збільшення в освітньому закладі частки дітей із різним рівнем психофізичного розвитку	Фізичний									10
№ з/п	Компоненти інклюзивного середовища	Критерії розвитку	Рівні доступності															
1.	Безбар'єрне фізичне і психічне середовище	Збільшення в освітньому закладі частки дітей із різним рівнем психофізичного розвитку	Фізичний															
6.	<p>Роль батьків у інклюзивному процесі.</p> <p>1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття.</p>	10																
7.	<p>Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Співробітництво та основні принципи командного підходу.</p> <p>1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття.</p>	10																
8.	<p>Оцінювання навчальних досягнень учнів із особливостями психофізичного розвитку.</p> <p>1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття. 3) Складіть конспект виховного заходу для групи з інклюзивним навчанням з урахуванням забезпечення індивідуалізації навчально-виховного процесу для дитини з психофізичними порушенням (тема виховного заходу, група і нозологія дитини на вибір студента).</p>	10																
9.	<p>Співробітництво та основні принципи командного підходу. Місце корекційного педагога у структурі професійного співробітництва в інклюзивному навчальному закладі</p> <p>1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття. 3) Напишіть доповідь на тему: «Вихователь інклюзивного ДНЗ: десять кроків до вдосконалення»</p>	10																
10.	<p>Корекційно-педагогічний супровід дітей з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзивного процесу в закладі загальної середньої освіти.</p>	10																

	1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття.	
	Разом	100

7. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

1. На основі аналізу науково-методичної літератури, педагогічної преси підготувати реферати за нижче вказаною тематикою:

- "Важливість законодавства для впровадження інклюзивної освіти"
- "Сучасні тенденції розвитку інклюзивної освіти в Україні"
- "Міжособистісні стосунки дітей дошкільного (молодшого шкільного) віку в інклюзивному середовищі".
- "Характер та зміст взаємодії у процесі інклюзії".
- "Співпраця між педагогами та батьками у процесі інклюзії".
- "Залучення батьків до процесу інклюзивного навчання".
- "Роль спеціального педагога у процесі інклюзивного навчання".
- "Основні принципи командного підходу в інклюзивній освіті".
- "Соціальна модель порушень розвитку".
- "Медична модель порушень розвитку".
- "Інклюзивна освіта як наукова проблема".
- "Нормативно-правова база інклюзивної освіти: аналіз українського законодавства".
- "Нормативно-правова база інклюзивної освіти: аналіз міжнародного законодавства "
- "Характеристика зарубіжних науково-практичних підходів щодо інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку".
- "Роль інклюзивного середовища у формуванні особистості дітей із особливими освітніми потребами".
- "Особливості медико-психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного (молодшого шкільного) віку, які потребують корекції психофізичного розвитку".
- "Специфіка моніторингу індивідуальних досягнень дітей дошкільного (молодшого шкільного) віку з психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання "
- "Програмно-методичне забезпечення інклюзивної освіти в практиці роботи ЗДО".
- "Моделі реалізації інклюзивної освіти в умовах ІРЦ "

Обсяг реферату – 8-10 сторінок тексту комп'ютерного набору. Робота має складатись з таких основних частин: титульна сторінка (на ній вказати кафедру, тему, прізвище студента, ім'я, рік); зміст, висновки, список використаних джерел(не менше 15 найменувань).

2. Охарактеризуйте види діяльності вихователя в групі загальноосвітнього закладу ДНЗ.

3. Дайте обґрунтування необхідності та можливості реалізації інклюзивної освіти підходу щодо виховання дошкільників із особливими освітніми потребами.

4. Складіть схему форм корекційної допомоги дошкільникам із психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання.

5. Складіть модель інклюзивної освіти в Україні (на основі аналізу наукових джерел).

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ. У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 33 бали);
2. ІНДЗ (максимум 7 балів);
3. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ (МАХ = 40 БАЛІВ)										Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1								Модуль 2	Модуль 3	100	
Змістовий модуль 1 (6 балів)			Змістовий модуль 2 (24 бали)					ІНДЗ	МКР (1-2) по 30 балів.		
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10		10
2	2	2	2	2	4	4	4	4	4		

Модуль 1

Теми 1-10 2 бали:

3 – усний виступ на занятті (тестове завдання);

Модуль 2

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (навчальний проект) – 10 балів.

Враховується:

- оформлення дослідження (титульна сторінка, план, висновки, списку використаних джерел);
- відповідність змісту темі індивідуально-дослідницького завдання;
- повнота відображення змісту проблеми;
- наявність узагальнюючих таблиць, структурних блок-схем;
- обсяг опрацьованих інформаційних джерел;
- розробка та захист матеріалів презентації;
- практично-методична цінність виконаної роботи;
- чіткість категоріального апарату;
- аналіз нормативних документів;
- наявність власної позиції автора щодо досліджуваної проблеми.

Модуль 3

Модульні контрольні роботи (форма проведення: тестування) – 60 балів. Загальна кількість балів визначається підсумовуванням балів, які були отримані студентом на основі виконання контрольних завдань з кожного змістового модуля.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

Екзамен з курсу проводиться згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу» (п.ІV.8.).

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для екзамену
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 – 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

Методичне забезпечення: нормативно-правова база інклюзивної та спеціальної освіти, навчальні підручники та посібники з корекційної педагогіки

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Выготский Л. С. Коллектив как фактор развития дефективного ребёнка [Текст] // Собрание сочинений. – Т. 5. – М., 1983.
2. Дефектологічний словник: навчальний посібник / за ред. В.І. Бондаря, В. М. Синьова; [упоряд. В. М. Тімашова]. – К.: «МП Леся», 2011. – 528 с.
3. Діти з особливими потребами у початковій школі: поради батькам. Книга 3. / За ред. В.І.Бондаря, В.В.Засенка. – К.: Науковий світ, 2006. – 210 с.
4. Зайцев Д.В. Интегрированное образование детей с ограниченными возможностями // Социологические исследования. 2004. №7. С. 127-132.
- 5.Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О.О., Дятленко Н.М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренко В.І. – К.: Тов. «Видавничий дім «Плеяди». – 2011. – 100 с.
6. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. – К.: «Самміт-Книга». – 2009. – 272 с.
7. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади. – К., 2007. – 458 с.
8. Колупаєва А., Найда Ю., Таранченко О., Єфімова С., Слободянюк Н., Луценко І., Будяк Л. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Л. Даниленко. – К., 2007. – 172 с.

9. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Текст] // Соціальний педагог. - 2010. - № 4(квітень). - С. 3-6.

10. Пасторова А.Ю. Психологические и психофизиологические характеристики дошкольников с обычным развитием в группах интеграции [Текст] / А.Ю. Пасторова // Дефектология. – 2008. – № 6. – с. 78-84.

11. План заходів щодо запровадження інклюзивного та інтегрованого навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на період до 2012 року [Текст]: затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.12.09 р. // Інформ. зб. Міносвіти і науки України. - 2010. - № 1/2. - С. 41-46.

12. Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу // Нормативні документи. Для завідуючих ДНЗ / Упорядник Чала Т.Т. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 528 с.

13. Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на 2009/2012 роки [Текст] : наказ М-ва освіти і науки України 11.09.2009 р. // Інформ. зб. Міносвіти і науки України. - 2009. - № 30. - С. 3.

14. Пояснювальна записка до Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах на 2009-2012 рр. [Текст] : додаток до наказу М-ва освіти і науки України від 11.09.2009р. // Директор школи. - 2010. - № 1(січень). - С. 26-31.

15. Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України про освіту (щодо інтегрованого та інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах) [Текст] : проект // Соціальний педагог. - 2010. - № 8(серпень). - С. 6-20.

16. Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у ЗНЗ на 2009-2012 роки [Текст]: наказ М-ва освіти і науки України від 11.09.2009 р. // Управління освітою. - 2009. - № 22(листопад). - С. 28-31.

17. Синьов В., Шевцов А. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні // Дефектологія. – № 2. – 2004. – с. 6-11.

18. Шипицына Л.М. Интеграция – ведущее направление специального образования в России на рубеже XXI века/Л.М.Шипицына//Инновации в российском образовании: специальное (коррекционное) образование 2000. – М.: Изд-во МГУП,2000. – С.12-17.

19. Ярская-Смирнова Е.Р., Лошакова И.И. Инклюзивное образование детей инвалидов // Социологические исследования. – 2003. – № 5. – С. 100-106.

20. Кузава І.Б. Інклюзивна освіта дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку: теорія і методика: [монографія]. – Луцьк, ПП Іванюк В.П., 2013. – 292 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Данилова Е.В. Инклюзивное образование как долгосрочная стратегия [Электронный ресурс] // Соцполитика – информ.-аналит. портал. – 2007. – URL: <http://socpolitika.ru/rus/conferences/3985/3986/3988/document4065.shtml> (20.09.10).

2. Инклюзивное образование в контексте современной социальной политики [Электронный ресурс] // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. - 2010. - № 1. – URL: <http://health.best-host.ru/inclusion/> (20.09.10).

3. Инклюзивное образование : проблемы совершенствования образовательной политики и системы : материалы Междунар. конф., 19-20 июня 2008 года / [редкол.: Г.А. Бордовский (пред.) и др.]. – СПб. : Изд-во РГПУ, 2008. – 215с.; То же [Электронный ресурс]. – URL:<http://socpolitika.ru/files/rus.pdf> (20.09.10).
4. Инклюзивное образование. Справка [Электронный ресурс] // РИА Новости : [сайт]. – 17.09.09. – URL:<http://rian.ru/> (20.09.10).
5. Интегрированное (инклюзивное) образование: генезис и проблемы внедрения [Электронный ресурс] // МГПУ: [сайт]. – М., 2007. – URL:<http://mgpu.ru/article.php?article=129> (20.09.10).
6. Корой Е.Ф. Особенности инклюзивного образования в республике Молдова [Электронный ресурс] // Минский городской методический портал. – Минск, 2009. – URL: <http://mp.minsk.edu.by/s> (20.09.10)

10. Питання до екзамену з курсу «Основи інклюзивної освіти»

1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.
2. Інклюзія – стратегія міжнародного законодавства.
3. Українське законодавство та нормативно-правові акти в галузі спеціальної та інклюзивної освіти.
4. Характеристика спеціальної освіти в Україні.
5. Спеціальні заклади як кадровий та навчально-методичний ресурс інклюзивної освіти.
6. Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей в Україні та в розвинених країнах світу.
7. Основні напрями модернізації освітньої галузі.
8. Огляд сучасних українських та міжнародних досліджень у галузі освіти дітей з особливими потребами.
9. Роль батьків у інклюзивному процесі.
10. Партнерство між родиною і школою як необхідна передумова успішної інклюзії. Права батьків.
11. Комунікація з батьками, налагодження стосунків.
12. Погляди батьків на освіту. Приклади справжньої та змістовної праці з батьками.
13. Корекційно-розвивальна робота та її значення при навчанні дитини з особливими потребами.
14. Співробітництво з колегами: вчителями, психологами, логопедами, адміністрацією навчального закладу, асистентами вчителів та ін.
15. Розуміння роботи та ролі інших фахівців, а також місця корекційного педагога у динамічній системі.
16. Комунікація з іншими фахівцями та командний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами.
17. Індивідуальне та стандартизоване оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими потребами.
18. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів.

19. Складання індивідуального навчального плану.
20. Модифікація та адаптація курикулуму.
21. Загальна характеристика зарубіжних науково-практичних підходів щодо інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку.
22. Аналіз досвіду країн Північної Америки та Європи щодо розвитку інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку.
23. Аналіз досвіду країн пострадянського простору щодо розвитку інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку.
24. Дошкілля як початкова ланка впровадження інклюзивної освіти.
25. Аналіз сучасних шляхів впровадження інклюзивної освіти у вітчизняній системі початкової школи.
26. Створення в ЗЗСО адаптованого корекційно-розвивального середовища, що забезпечує повноцінне включення та особистісну самореалізацію дітей з психофізичними порушеннями.
27. Особливості медико-психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного віку, які потребують корекції психофізичного розвитку.
28. Специфіка моніторингу індивідуальних досягнень дітей із психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання.
29. Підготовка педагогічних кадрів для реалізації інклюзивної освіти.
30. Поняття про освітнє, корекційне та інклюзивне середовище.
31. Роль корекційно-розвивального середовища у формуванні особистості дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку.
32. Зміст, структура і роль корекційно-розвивального середовища у формуванні особистості дітей з порушеннями психофізичного розвитку.
33. Основні компоненти інклюзивного середовища: безбар'єрне фізичне і психічне середовище, нормативно-правове, фінансове та програмно-методичне забезпечення освітнього процесу; спеціальні умови навчання і виховання, які необхідні для повноцінного фізичного, психічного, естетичного та соціального розвитку, організаційні, кадрові та культурно-інформаційні ресурси навчально-виховного закладу, його науково-дослідницький і духовно-моральний потенціал; моніторингово-консультативний та корекційно-розвивальний компоненти.
34. Співробітництво з колегами: вихователями, психологами, логопедами, адміністрацією навчального закладу, асистентами вихователів та ін.
35. Розуміння роботи та ролі інших фахівців, а також місця корекційного педагога у динамічній системі.
36. Комунікація з іншими фахівцями та командний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами.
37. Професійне співробітництво як одна з основних умов ефективного інклюзивного навчання і виховання дітей з психофізичним и порушеннями.
38. Науково-методичне забезпечення інклюзивної освіти в практиці роботи ЗЗСО.
39. Професійна готовність корекційного педагога до інклюзивної освіти.
40. Психолого-педагогічні особливості професійного співробітництва.
41. Організація професійного співробітництва в інклюзивному дитячому садку.
42. Організація діяльності міждисциплінарної команди фахівців. Специфіка співробітництва різних фахівців в інклюзивному ДНЗ.
43. Місце корекційного педагога у структурі професійного співробітництва .

44. Значення корекційно-педагогічного супроводу дітей, які мають особливі потреби, в інклюзивних дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладах.

45. Завдання і зміст корекційно-педагогічного супроводу в умовах інклюзивного навчання.

46. Алгоритм діяльності корекційного педагога в дошкільному і загальноосвітньому навчальному закладі з інклюзивним навчанням.

47. Модель корекційно-педагогічної діяльності корекційного педагога в освітньому просторі дошкільного і загальноосвітнього навчального закладів з інклюзивним навчанням.